

V Bruseli 30. 4. 2018
COM(2018) 248 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Hodnotenie programu Kreatívna Európa (2014 – 2020) v polovici jeho trvania

{SWD(2018) 159 final}

ÚVOD

Kultúra a kreativita hrajú v našej súčasnej spoločnosti, ako aj pri formovaní našej európskej budúcnosti kľúčovú úlohu. Z hospodárskeho hľadiska kultúrne a kreatívne sektory vytvárajú približne 509 miliárd EUR pridanej hodnoty k hrubému domácomu produktu (HDP), čo predstavuje 5,3 % celku EÚ. V príslušných odvetviach je zamestnaných viac ako 12 miliónov pracovníkov na plný pracovný čas, čo predstavuje 7,5 % pracovnej sily v Európe¹. Po odvetví stavebníctva a odvetví potravinárstva a nápojov ide o tretieho najväčšieho zamestnávateľa v EÚ. Okrem toho kultúrne a kreatívne sektory významne prispievajú k investíciám, inovácii a k vytváraniu pracovných miest v celom hospodárstve. Pozitívne účinky presahujú najmä do digitálneho sektora: obsah napríklad stimuluje rozvoj širokopásmovej infraštruktúry a cestovného ruchu zameraného na kultúru. Kultúra a kreativita podporujú európsky vývoz do celého sveta, a to posilnením vnímania Európy a európskeho spôsobu života.

Európa je však viac ako jednotný trh, je to aj veľký kultúrny projekt. Kultúrne a kreatívne sektory sú základným kameňom ochrany našej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, posilnenia našich európskych identít a podpory sociálnej súdržnosti. Sprostredkujú európske vedomosti a hodnoty, ktoré sú podmienkami existencie zdravej demokracie a inkluzívnych spoločností. Kultúra tak pomáha priblížiť Európu jej občanom, a to najmä v súčasnom politickom kontexte.

Kultúrne a kreatívne sektory vytvárajú mosty medzi umením, kultúrou, obchodom a technológiami. Prispieva k rozvoju zručností kritického myslenia a riešenia problémov, ako aj k pripravenosti podstúpiť riziko, čo sú kľúčové kompetencie budúcej spoločnosti. Vďaka svojmu zameraniu na kreativitu a skoré zavádzanie nových technológií (napr. využívanie aplikácií na zlepšenie prístupu k zbierkam v múzeách alebo využívanie titulkovania v divadlách) sú tieto sektory katalyzátormi inovácií.

Program Kreatívna Európa je reakciou Európskej únie, ktorá má kultúrnym a kreatívnym sektorom pomôcť plne využiť svoj potenciál rastu. Tieto sektory sú vo svojej podstate národne a jazykovo rozmanité, vďaka čomu obohacujú naše kultúrne prostredie. Súčasne čelia prekážkam, ktoré bránia nadnárodnému obehu kreatívnych diel a ich možnosti fungovať na nadnárodnej úrovni a oslovovať nové publikum v Európe aj mimo nej.

V rámci programu sa zohľadňuje dvojaká povaha kultúrnych a audiovizuálnych činností ako hnacej sily rozmanitosti a angažovanosti občanov na jednej strane a hnacej sily rastu a zamestnanosti na druhej strane, pričom sa uznáva aj ich širší prínos ku kreativite, podpore talentu, k podnikaniu a inovácii.

Táto správa sa predkladá v súlade s článkom 18 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1295/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Kreatívna Európa (2014 až 2020). V tomto článku sa vyžaduje, aby Komisia vypracovala hodnotiacu správu v polovici jeho trvania založenú na externom a nezávislom hodnotení.

V tomto hodnotení v polovici trvania sa posudzuje pokrok pri vykonávaní programu Kreatívna Európa, uvádzajú sa jeho výsledky, ako aj jeho hlavné nedostatky, pričom sa vychádza z nezávislej hodnotiacej správy, priamych skúseností s riadením programu a rozsiahlych konzultácií so zainteresovanými stranami. K správe je pripojený pracovný dokument útvarov Komisie obsahujúci dôkazy, ktoré boli podkladom na vypracovanie tejto správy.

---

¹ Údaje zo štúdie „Podpora konkurencieschopnosti kultúrneho a kreatívneho priemyslu pre rast a zamestnanosť“, ktorú Komisia zverejnila v roku 2016 a ktorú vypracoval Rakúsky inštitút pre MSP a VVA Europe na základe údajov do roku 2013. V štúdiu „Tvorba rastu“, ktorú publikovala spoločnosť Ernst a Young v roku 2014, sa odhaduje, že v roku 2012 mali kultúrne a kreatívne sektory výnosy vo výške 536 miliárd EUR, prispievali 4,2 % HDP a zamestnávali 7 miliónov ľudí resp. 3,3 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Na európskej úrovni neexistujú porovnávacie štatistiky o kultúrnych a kreatívnych sektoroch.

KONTEXT PROGRAMU KREATÍVNA EURÓPA

Kreatívna Európa je rámcový program Európskej únie na podporu kultúrnych a kreatívnych sektorov. V roku 2014 sa doňho spojili tri programy (MEDIA, Kultúra a MEDIA Mundus), a tak vznikol jediný komplexný nástroj na zvýšenie efektívnosti, účinnejšie využitie príležitostí vytvorených prechodom na digitálne technológie a riešenie fragmentácie trhu.

V architektúre programu sa zohľadňuje rôznorodosť kultúrnych a kreatívnych sektorov a ich cieľových skupín, ako aj potreba individualizovaných prístupov. Program sa preto skladá z dvoch nezávislých podprogramov a medzisektorovej oblasti.

V rámci podprogramu MEDIA vytvoreného v roku 1991 na základe smernice o televízii bez hraníc sa podporuje tvorba audiovizuálneho obsahu (filmy, televízne seriály, videohry) a jeho prístupu k európskemu a globálnemu publiku prostredníctvom všetkých distribučných kanálov.

Do podporu programu Kultúra patria iniciatívy v odvetví kultúry zamerané napríklad na podporu cezhraničnej spolupráce, platformy, vytváranie sietí a literárny preklad;

medzisektorová oblasť je určená všetkým kultúrnym a kreatívnym sektorom, zahŕňa záručný mechanizmus a podporu nadnárodnej spolupráce v oblasti politiky. V rámci medzisektorovej oblasti sa takisto poskytuje podpora kanceláriám programu Kreatívna Európa vo všetkých účastníckych krajinách s cieľom kontaktu so zainteresovanými stranami.

Program dopĺňa vnútroštátne činnosti v oblasti kultúry a audiovizuálneho sektora, čím reflektuje politické priority EÚ v oblasti kultúry a kreativity.

Program Kreatívna Európa je otvorený kultúrnym a kreatívnym organizáciám z členských štátov EÚ a za určitých podmienok niektorým tretím krajinám. V súčasnosti sa na programe Kreatívna Európa podieľa 33 účastníckych krajín, od Nórska po Tunisko a od Ukrajiny po región Balkánu. Účasť v podprograme MEDIA sa konkrétne riadi smernicou 2010/13/EÚ (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách).

Program je zriadený na obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020. Táto správa zahŕňa všetky oblasti programu (s výnimkou Európskych hlavných miest kultúry, ktoré sú predmetom samostatných hodnotení) a jeho celkový zemepisný rozsah pôsobnosti počas prvých troch rokov vykonávania.

HLAVNÉ ZISTENIA VYPLÝVAJÚCE Z HODNOTIACEJ SPRÁVY²

Cieľ hodnotenia je posúdiť:

- účinnosť opatrení prijatých na dosiahnutie cieľov programu, efektívnosť programu a jeho európsku pridanú hodnotu,
- vnútornú a vonkajšiu súdržnosť programu, trvalú relevantnosť všetkých jeho cieľov a možnosti zjednodušenia,
- prínos programu Kreatívna Európa k politickým prioritám EÚ,
- dlhodobý vplyv predchádzajúcich programov.

V súlade so smernicami o lepšej právnej regulácii³ sa toto hodnotenie týka relevantnosti, súdržnosti, efektívnosti, účinnosti, udržateľnosti a pridanej hodnoty EÚ v rámci tohto programu.

² Tieto zistenia sa uvádzajú v SWD(2018) 159.

³ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

Relevantnosť

Zámery programu, pokiaľ ide o intervenciu a ciele programu, zostávajú vo všeobecnosti relevantné pre politické priority EÚ a **klúčové výzvy kultúrnych a kreatívnych sektorov**, ktorými sú fragmentované trhy, globálna hospodárska súťaž, narušenie obchodných modelov digitálnymi technológiami, ako aj prístup k finančným prostriedkom.

Program Kreatívna Európa sa zameriava na riešenie uvedených výziev, pričom v kontexte, ktorý sa vyznačuje meniacimi sa spôsobmi spotreby, sa podpora programu neustále prispôbuje potrebám príjemcov v sektoroch, ktoré sa rýchlo transformujú.

Napriek pozitívnym úspechom je však potrebné urobiť viac, aby sa plne využili príležitosti, ktoré prináša prechod na digitálnu technológiu, zohľadňujúc nové vzorce spotreby na strane publika, ako aj spôsoby, akými sa kultúrne a kreatívne diela v digitálnom hospodárstve vytvárajú, vyrábajú, sprístupňujú a speňajú.

Výsledkom **podprogramu MEDIA** je zlepšenie cezhraničného obehu európskych filmov a audiovizuálnych produkcií a otvorenie alebo rozšírenie možností prístupu európskych občanov k takýmto európskym dielam. Je to veľmi dôležité, pretože z viac ako 1 500 filmov vyrobených v Európe každý rok, sa len menej ako polovica odvysielala mimo krajiny, kde vznikli. Z podprogramu MEDIA bol podporený aj vývoj diel pred výrobou s cieľom zvýšiť ich potenciálny cezhraničný vplyv.

Podprogram MEDIA sa prispôbil novým trendom na trhu, a to aj prostredníctvom podpory európskych diel online. V reakcii na prechod na digitálnu technológiu a globalizáciu by však odborníkom pomohla lepšia spolupráca naprieč hodnotovým reťazcom a cez hranice.

V rámci podprogramu **Kultúra** sa investuje do kultúry s cieľom stimulovať sociálnu súdržnosť, tvorbu pracovných miest a hospodársky rast v regiónoch a mestách. Schémy programu Kreatívna Európa sú aj naďalej dôležité pre cieľ **zachovania kultúrneho dedičstva a rozmanitosti v Európe**, ako aj pre podporu umeleckej tvorivosti a európskych hodnôt.

Záručný mechanizmus, ktorý je súčasťou **medzisektorovej oblasti**, priamo reaguje na potreby MSP pôsobiacich v kultúrnej a kreatívnej oblasti, ktoré majú ťažkosti v prístupe k úverom v dôsledku nehmotnej povahy ich majetku. Silná reakcia trhu na jeho spustenie v roku 2016, ktorá sa prejavila podpisom troch dohôd v januári 2017, potvrdzuje relevantnosť tohto nástroja vo vzťahu k potrebám trhu. V roku 2017 bude poskytnutých 60 miliónov EUR (z Európskeho fondu pre strategické investície), t. j. 50 % celkového rozpočtu, čo umožní rýchlejšie použitie záručnej podpory, oslovenie väčšieho počtu krajín a odvetví a posilnenie geografickej a odvetvovej rovnováhy.

Súdržnosť

Program Kreatívna Európa obsahuje súbor opatrení na podporu audiovizuálneho a kultúrneho sektora a je vnútorne súdržný v rámci podprogramov MEDIA a Kultúra. Podprogram MEDIA súdržným spôsobom pokrýva rôzne časti hodnotového reťazca; podprogram Kultúra poskytuje do značnej miery súdržnú odpoveď na širokú škálu potrieb v celom kultúrnom sektore.

Koherentnosť programu Kreatívna Európa ako celku by sa mohla zlepšiť prostredníctvom väčšej podpory medzisektorovej práce v rámci medzisektorovej oblasti.

Ciele a priority programu Kreatívna Európa sú celkovo súdržné a navzájom sa dopĺňajú s cieľmi a prioritami vnútroštátnych politík a programov, čím sa rešpektuje zásada subsidiarity.

Program Kreatívna Európa je v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020, pokiaľ ide o inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, a jej hlavnú stratégiu: stratégiu jednotného digitálneho trhu z roku 2015.

Podprogram MEDIA prispel k vykonávaniu stratégie jednotného digitálneho trhu. Podporou obehu diel z EÚ na medzinárodnej úrovni podprogram MEDIA zabezpečuje cezhraničný prístup k obsahu a zohráva kľúčovú úlohu pri vykonávaní podporných opatrení sprevádzajúcich reformu autorských práv. Taktiež je doplnením požiadaviek na propagáciu a zviditeľnenie diel EÚ, ktoré sa stanovujú v návrhu revízie smernice o audiovizuálnych mediálnych službách.

Vplyv podprogramu MEDIA by sa ďalej posilnil, ak by sa zlepšila koordinácia s vnútroštátnymi programami podpory filmov, v rámci ktorých sa audiovizuálnemu sektoru poskytuje prevažná časť podpory (približne 2 miliardy EUR ročne v porovnaní s približne 115 miliónmi EUR v podprograme MEDIA). Na tento účel sa v roku 2015 začal dialóg s riaditeľmi Európskych filmových agentúr s cieľom pripraviť spoločnú a strategickú víziu pre toto odvetvie. Okrem toho bola v júli 2017 zriadená skupina otvorenej metódy koordinácie, ktorá združuje odborníkov členských štátov s cieľom zlepšiť šírenie európskych filmov.

Existuje silná súdržnosť medzi programom Kreatívna Európa a cieľom Európskej stratégie pre kultúru, ktorým je podpora kultúry ako katalyzátora tvorivosti. Dôkazom toho je podpora programov na budovanie kapacít a rozvoj zručností pre prevádzkovateľov v kultúrnom a kreatívnom sektore. Budovanie kapacít a rozvoj zručností je konkrétne integrálnou súčasťou schém v podprograme Kultúra, predovšetkým projektov spolupráce a sietí.

Program Kreatívna Európa je vo všeobecnosti súdržný s ostatnými medzinárodnými programami v kultúrnom sektore pochádzajúcimi najmä z trustov a nadácií, ktorých finančné prostriedky sú relatívne malé a poskytujú sa *ad hoc*. Podprogram Kultúra dopĺňa inú medzinárodnú podporu poskytovanú pomerne vysokej a konzistentnej úrovne financovania nadnárodnej práce.

Účinnosť

Program Kreatívna Európa významne prispieva k **cieľu zamestnanosti** v rámci **stratégie Európa 2020 a k prioritám súčasnej Komisie**, ktorými sú: stimulovanie investícií na účel tvorby pracovných miest a hlbší a spravodlivejší vnútorný trh s posilnenou priemyselnou základňou. Od roku 2014 do roku 2016 sa z programu Kreatívna Európa poskytli prostriedky vo výške 544 miliónov EUR na financovanie 2 580 subjektov pôsobiacich v kultúrnych a kreatívnych sektoroch. V rámci programu Kreatívna Európa sa v tomto období vytvorilo približne 3 000 pracovných miest.

Z **podprogramu MEDIA** sa poskytuje podpora na rôzne oblasti: od odbornej prípravy a vývoja až po distribúciu a vystavovanie. Podprogram okrem iného udržiava vnútorný trh s inonárodnými európskymi filmami tým, že podporuje cezhraničnú distribúciu viac ako 400 filmov za rok, čo zodpovedá 25 % ročnej európskej filmovej produkcie. Filmy, ktoré dostávajú distribučnú podporu z podprogramu MEDIA, dosahujú počet 65 miliónov návštevníkov kín ročne⁴. Podpora viedla aj k zvýšeniu dostupnosti zákonného obsahu v celej Únii. V rámci siete Europa Cinema, najväčšieho príjemcu podprogramu MEDIA, sa v 33 krajinách premietajú inonárodné európske filmy, ktoré by sa inak nemuseli dostať za hranice svojej krajiny.

Hoci návštevnosť kín v Európe dosiahla v roku 2014 rekordnú úroveň, celkovo sa publikum európskych filmov výrazne nerozšírilo. Hnacou silou rastu počtu návštevníkov kín tak boli americké filmy⁵.

Aj služby videa na požiadanie založené na programe sú v súčasnosti najmä národnými službami s bohatým katalógom európskych filmov, vrátane inonárodných, veľkosť ich publika je však obmedzená.

⁴ Údaj nezahŕňa návštevy kín na vnútroštátnom trhu.

⁵ V roku 2016 mali americké filmy 67,4-percentný podiel na tržbách európskych kín.

Podprogram MEDIA musí ďalej pôsobiť na strane dopytu s cieľom spojiť tieto filmy so širším publikom, a najmä s novou digitálnou generáciou, ktorá predstavuje budúcnosť audiovizuálnych trhov. Rozsah pôsobnosti podprogramu MEDIA sa navyše v priebehu rokov zväčšoval bez zodpovedajúceho navýšenia rozpočtu, čo znamená, že medzi príjemcov sa rozdeľovali príliš nízke sumy. V súčasnosti existuje 14 schém zameraných na rozličné segmenty audiovizuálneho priemyslu. To si vyžaduje väčšie zameranie na rozširovanie činností a spolupráce priemyslu v celej Európe, najmä v kontexte otvorenejšieho a konkurencieschopnejšieho digitálneho trhu.

V rámci podprogramu **Kultúra** sa vyváženým spôsobom podporuje väčšina podsektorov, objavujú sa však obavy z uprednostňovania hospodárskych cieľov pred umeleckými a sociálnymi otázkami. Priemerná veľkosť podporovaných projektov sa viac ako zdvojnásobila, počet prevádzkovateľov sa znížil o jednu tretinu a súčasne sa zvýšilo zameranie programu na konkurencieschopnosť. Podprogram bol napriek tomu schopný prilákať rozličné kultúrne sektory, či už sektory, ktoré majú výrazný priemyselný rozmer, ako aj tie, ktoré takýto rozmer nemajú. Činnosti podporované programami Kultúra napokon prispievajú k vytvoreniu „európskeho kultúrneho priestoru“, čím pomáhajú podporovať kultúrnu rozmanitosť.

V rámci **medzisektorovej oblasti** sa hneď po sprístupnení rozpočtu v roku 2016 spustila činnosť záručného mechanizmu. S pomocou Európskeho fondu pre strategické investície Komisia zvýšila rozpočet mechanizmu o 50 % s cieľom reagovať na silný záujem trhu. Obmedzený rozpočet medzisektorovej oblasti nad rámec záručného mechanizmu však limitoval schopnosť rozvíjať viac medzisektorových činností v praxi.

Efektívnosť

Vzhľadom na obrovskú veľkosť a spektrum európskych audiovizuálnych a kultúrnych sektorov a geografických oblastí pokrytých hodnotenými programami rozpočet programu Kreativna Európa nestačí na to, aby mal zásadný vplyv na európskej a/alebo sektorovej úrovni.

Účinnosť týchto programov bola uspokojivá a celkovo sa medzi jednotlivými programovými obdobiami zlepšila. Účinnosť väčšiny schém sa zlepšila alebo zostala stabilná. Miera úspešnosti medzi programovými obdobiami klesla, čo odráža skutočnosť, že systémy sú nedostatočne financované s ohľadom na potenciálny záujem, ktorý generujú; veľké množstvo dobrých žiadostí je zamietnutých.

V prípade podprogramu MEDIA sa dosiahlo výrazné zvýšenie efektívnosti pomocou elektronických žiadostí, zavedenia platieb na základe paušálnej sumy v troch schémach (festivaly, vývoj a distribúcia) a udeľovania grantov na základe jednotlivých zmlúv. Rast počtu malých transakcií však vytvára administratívne režijné náklady.

Efektívnosť schém v rámci podprogramu Kultúra bola celkovo vyššia ako pri ich predchodcoch. Nárast nákladov na jednotlivé projekty bol zvyčajne kompenzovaný buď vyššou úrovňou výstupov, a/alebo príspevkov k vyšším úrovniam výsledkov a/alebo účinkov. Napríklad „platformy“ boli nákladovo efektívne najmä preto, že ide o relatívne priame spôsoby oslovenia umelcov a „projekty literárneho prekladu“ priniesli viac prekladov než projekty podporené v rámci predchádzajúceho programu.

V rámci medzisektorovej oblasti bol najväčším opatrením záručný mechanizmus, ktorý bol úspešne zavedený hneď po spustení v polovici roku 2016. Pokrok pri vykonávaní prekonal očakávania, keďže v roku 2017 bolo podpísaných osem dohôd o zárukách na šiestich územiach, kým cieľ na rok 2020 bol stanovený na 10 dohôd o zárukách na ôsmich územiach.

Komisia a Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru monitorovali vykonávanie podporných schém a dosahovanie výstupov. Napriek tomu nebola vykonaná systematická analýza a neboli vykázané výsledky a účinky dosiahnuté na úrovni programu. Čiastočne je to dôsledkom zamerania na vykonávanie v prvej fáze programu a čiastočne

dôsledkom chýbajúcich ukazovateľov výkonnosti, ktoré by boli dostatočne spoľahlivé a súviseli by s činnosťami programu. To vedie k slabšej dokumentácii dosiahnutých výsledkov programu a brzdí hodnotenie výsledkov.

Udržateľnosť

Udržateľnosť výsledkov spočíva predovšetkým v pokračovaní partnerstiev, ktoré sa začali v rámci programu Kreatívna Európa a v predchádzajúcich programoch. V rámci podprogramov MEDIA a Kultúra pokračuje určitá forma spolupráce aj po skončení životného cyklu projektov. V rámci podprogramu MEDIA sa udržateľnosť týka aj zámeru a schopnosti organizácií pokračovať v spolupráci, t. j. v trvalom záujme o (ko)produkciu alebo distribúciu diel s európskym rozmerom.

Udržateľnosť účinkov sa dosahuje prostredníctvom výmeny poznatkov počas vykonávania projektov a prostredníctvom šírenia týchto poznatkov. To zase vedie k profesionalizácii sektora prostredníctvom vyššej kapacity na medzinárodnú spoluprácu a rozvoja nových zručností a schopností alebo využitia výsledkov projektov v rámci celého sektora. To sa dialo vo všetkých programoch, ale najmä v rámci podprogramu Kultúra a jeho predchodcu.

Pridaná hodnota EÚ

V programe Kreatívna Európa sa doručila pridaná hodnota EÚ, a to najmä vďaka tomu, že bol zameraný na nadnárodnú spoluprácu a opieral sa o vnútroštátne podporné programy. Nadnárodná spolupráca sa podporuje len v rámci niekoľkých medzinárodných fondov, pričom ide o podporu vo výrazne menšom rozsahu. Bez finančných prostriedkov poskytnutých v rámci programu Kreatívna Európa by sa rozsah aj pôsobnosť väčšiny podporovaných činností významne znížila, alebo by sa nezrealizovali vôbec.

Podprogram MEDIA pomohol spájať rôznych aktérov z rôznych členských štátov a vytvoril hodnotu pre celý audiovizuálny sektor. Špecializované nadnárodné siete, ako napríklad Europa Distribution alebo Europa International, umožnili distribútorom a obchodným zástupcom spojiť svoje úsilie v oblasti propagácie a distribúcie európskych diel. Vďaka podpore z podprogramu MEDIA sa značný počet európskych diel dostal za hranice a získal si divákov v zahraničí, čím prispel k podpore rozmanitosti európskej kultúry. Podprogram MEDIA prispel aj k dosiahnutiu cieľa jednotného digitálneho trhu, ktorým je lepší prístup k online obsahu. Súčasne existuje priestor na ďalšie zlepšenie obehu európskych diel prostredníctvom lepšieho výberového procesu, propagácie európskych diel a ich uvádzania na trh.

Žiadne dve krajiny nečelia rovnakým výzvam pri rozvoji svojho audiovizuálneho priemyslu. Preto sa v podprograme MEDIA riešili aj otázky rovnakých podmienok medzi krajinami s rôznymi kapacitami, a to prostredníctvom viacerých opatrení založených na pozitívnej diskriminácii v prospech krajín s nízkou audiovizuálnou kapacitou, čím sa posilnila účasť odborníkov z celej Únie.

Pokiaľ ide o podprogram Kultúra, financované činnosti nie sú natoľko integrované do existujúcich procesov, hoci vo všeobecnosti ich možno úzko spojiť so všeobecnými činnosťami organizácie. Pri väčšine činností je veľmi nepravdepodobné, že by sa realizovali bez financovania EÚ.

V rámci medzisektorovej oblasti sa očakáva, že záručný mechanizmus bude mať pákový efekt na úrovni 6, čo je veľmi účinný spôsob zvýšenia prístupu k financiám. Očakáva sa, že z počiatočného rozpočtu vo výške 121 miliónov EUR sa viac ako 700 miliónov EUR úverov poskytne MSP a kultúrnym subjektom v celej Európe.

HLAVNÉ ODPORÚČANIA EXTERNÉHO HODNOTENIA A NAVRHOVANÉ OPATRENIA ZO STRANY KOMISIE

Relevantnosť

Úspech programu Kreatívna Európa bude vo veľkej miere založený na schopnosti prepojiť kultúrne rôznorodý obsah s publikom. V externej štúdii preto bola zdôraznená potreba posilniť zameranie na publikum.

Európska kultúra si musí osvojiť digitálnu revolúciu tak, aby si zachovala svoju rozmanitosť, ale zároveň vytvárala kvalitný obsah, ktorý môže cestovať po celom svete. Z hodnotenia vyplynulo, že je potrebné prispôbiť sa meniacej sa situácii. Digitalizácia môže podporiť pozitívny kolobeh väčšieho prístupu ku kultúrnym a kreatívnym dielam, podnikanie a nové investičné príležitosti.

V rámci svojich ročných monitorovacích činností Komisia podá správu o tom, ako program využíva príležitosti, ktoré ponúka digitalizácia, od vytvárania vysoko hodnotného obsahu po nové distribučné kanály.

Hodnotenie poukazuje na potrebu, aby sa v následnom podprograme MEDIA zvýšilo zameranie podpory na obsah, ktorý má cezhraničný potenciál. V rámci budúceho podprogramu MEDIA by sa mohol podporovať vývoj a koprodukcie s potenciálom cezhraničného úspechu. Vzhľadom na to, že audiovizuálny sektor sa stále mení, na európskej úrovni sa môže podporiť aj experimentovanie s novými druhmi rozprávania príbehov.

Distribúcia a propagácia budú zohrávať strategickú úlohu pri oslovení publika. Obsah je potrebné sprístupniť tam, kde je publikum, napríklad prostredníctvom širších možností online prístupu. Preto by sa v podprograme MEDIA mohli po roku 2020 zväziť inovačné modely propagácie a distribúcie obsahu, ktoré spájajú autorských výrobcov, obchodných zástupcov, distribútorov a služby platforiem. V rámci podprogramu MEDIA by sa mala zabezpečiť aj strategickejšia podpora online distribúcie. Napríklad aktéri, ktorí majú ambíciu rozšíriť svoju činnosť, by mohli byť povzbudzovaní, aby spolupracovali na vývoji skutočných cezhraničných stratégií a obchodných modelov, ktoré im umožnia súťažiť s globálnymi platformami.

V rokoch 2018 – 2020 Komisia začne dialóg o obsahu, najmä s cieľom zistiť, ako by sa podpora televízie mohla stať účinnejšou vzhľadom na meniace sa audiovizuálne formáty (televízne seriály, online, transmédiá). Komisia začne aj dialóg o tom, ako najlepšie podporovať propagáciu a uvádzanie na trh. V tomto kontexte začne menší pilotný pokus s využitím veľkých dát (big data) na spojenie obsahu s publikom.

Aj keď sa podprogram Kultúra ukazuje ako relevantný, pokiaľ ide o podporu budovania kapacít kultúrnych organizácií a podporu kultúrnej rozmanitosti v Európe, je potrebné lepšie zohľadniť ciele malých kultúrnych subjektov. Na tento účel Komisia posúdi, či malé subjekty majú prístup k finančnej podpore, ktorá zodpovedá ich ambíciám rastu mimo vnútroštátnych trhov. Zároveň prehodnotí, či je rozlišovanie medzi malými a veľkými projektmi spolupráce relevantné pre rozvoj a rast kultúrnych subjektov.

Hoci projekty financované v rámci európskych sietí môžu potenciálne priniesť pozitívne účinky, ich pôvodný návrh príjemcom neumožňoval flexibilitu, ktorú by potrebovali na to, aby mohli prispôbiť svoje činnosti širšiemu vývoju vo svojom odvetví alebo na trhu. Napriek tomu, že v pracovných programoch, ktoré sa každoročne predkladajú, možno zohľadniť nové aspekty a iné podobné úpravy. Preto je potrebné: – umožniť príjemcom európskych sietí prispôbiť aspekty svojich projektových činností na nové technologické trendy alebo trendy na trhu; – zabezpečiť trvalú tematickú relevantnosť projektov spolupráce tým, že sa príjemcom umožní jednoduchšie meniť alebo upravovať svoje činnosti.

Napriek celkovej relevantnosti schémy literárneho prekladu treba ďalej podporovať jazykovú rozmanitosť tým, že sa bude podporovať preklad literárnych diel z menších krajín do angličtiny,

francúzštiny, nemčiny a španielčiny; a zväžením lepšieho pokrytia menších žánrov, ako sú detské knihy, divadelné hry a poézia.

Pokiaľ ide o medzisektorovú oblasť, následný program bude vychádzať zo skúseností a poznatkov o finančných potrebách kultúrnych prevádzkovateľov a spoločností získaných v rámci záručného mechanizmu. Zo skúseností vyplýva, že finančné nástroje slúžia ako páka na súkromné investície do projektov tým, že pomáhajú rozložiť riziko a zvyšujú svoj trhový potenciál. Treba zväžiť rozličné nástroje na spojenie verejných a súkromných financií vrátane nástroja vlastného imania pri väčších, rizikovejších projektoch.

V období do roku 2020 bude hlavná iniciatíva záručného nástroja reagovať na silný dopyt na trhu tým, že bude pokračovať v dodatočných dohodách o zárukách až do vyčerpania navýšenia z Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI). Tým sa rozšíri geografická účasť finančných sprostredkovateľov na poskytovaní úverov kultúrnym a kreatívnym sektorom.

Je potrebné podporiť aj ďalšie druhy medzisektorových projektov. Komisia sa zameria na posilnenie spolupráce a synergických účinkov pri vykonávaní medzisektorových projektov a opatrení, napríklad projektov integrácie utečencov a modulov magisterských titulov v oblasti umenia a vied.

Súdržnosť

Komisia vyvinie ďalšie úsilie na posilnenie súdržnosti programu Kreatívna Európa s politickými cieľmi EÚ, ako je napríklad Európska stratégia pre kultúru a stratégia digitálneho jednotného trhu prostredníctvom „začlenenia“ uvedených politických cieľov do programu.

Program Kreatívna Európa dopĺňa ďalšie programy financovania EÚ, najmä programy Erasmus+, Horizont 2020, ako aj programy v oblasti migrácie a občianstva. S cieľom riešiť potrebu získať viac informácií o doplnkových možnostiach z iných zdrojov financovania EÚ Komisia zväží rôzne riešenia vrátane uverejnenia informačnej brožúry s cieľom zvýšiť informovanosť zainteresovaných strán o dostupnej všeobecnej obchodnej a hospodárskej podpore, ako aj o financovaní kultúry v rôznych kontextoch (napr. vzdelávanie, odborná príprava, výskum, infraštruktúra).

S cieľom posilniť súdržnosť s medzinárodnými a vnútroštátnymi zdrojmi financovania si Komisia bude vymieňať informácie s odvetvovými orgánmi členských štátov, čím sa podporí ich zosúladenie s programom Kreatívna Európa. Komplementárnosť možno podporiť aj prostredníctvom dialógu s medzinárodnými organizáciami poskytujúcimi finančné prostriedky, ako je napríklad EURIMAGES.

Podprogram MEDIA bude aj naďalej sprevádzať úsilie na podporu dostupnosti európskeho obsahu online tak, ako sa predpokladá v reformovanom rámci ochrany autorských práv. Bude podporovať lepšiu propagáciu európskych diel tak, ako sa to plánovalo v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách.

Zabezpečí sa zvýšená súdržnosť, zosúladenie a komplementárnosť fondov členských štátov s podprogramom MEDIA. Na tento účel by sa v rámci podprogramu MEDIA mohla vyčleniť podpora na politický dialóg s cieľom podporovať spoluprácu a synergické účinky medzi členskými štátmi s cieľom dosiahnuť ciele politiky EÚ v danej oblasti.

Medzitým bude v roku 2018 pokračovať dialóg s Európskou asociáciou riaditeľov filmových agentúr. Do konca roka 2018 skupina otvorenej metódy koordinácie obehu európskych filmov, v ktorej sú združení zástupcovia členských štátov, poskytne užitočné poznatky o cezhraničnom obehu a propagácii európskych diel, ako aj o komplementárnosti medzi vnútroštátnymi a európskymi finančnými prostriedkami.

Komisia bude aj naďalej spolupracovať so zainteresovanými stranami v audiovizuálnom sektore prostredníctvom Európskeho filmového fóra. Hlavné závery z tohto dialógu sa budú predkladať

každé dva roky. Na tvorbu politík a riadenie vykonávania podprogramu MEDIA sa takisto budú systematickejšie využívať štúdie a analýzy Európskeho audiovizuálneho observatória.

Účinnosť

Program Kreatívna Európa bude vyváženým spôsobom zameraný na dva všeobecné ciele, kultúrnu rozmanitosť a konkurencieschopnosť, pričom sa zohľadní mnohostranný rozmer programu, ako aj jeho kultúrne, sociálne a hospodárske ciele.

Z hodnotenia vyplýva, že inovácie a experimentovanie môžu byť účinnejšie zamerané na podporu inovačných foriem spolupráce a prierezových projektov medzi kreatívnymi sektormi (napr. film a móda, architektúra a virtuálna realita) s cieľom využiť prechod na digitálnu technológiu.

Pokiaľ ide o podprogram MEDIA, v následnom programe by sa mohla posilniť flexibilita s cieľom umožniť rýchle prispôbenie sa vznikajúcim potrebám, pričom by sa mala venovať zvýšená pozornosť obmedzenému počtu opatrení a na základe kľúčových priorít podporovať spolupráca s cieľom prekonať priemyselné obmedzenia.

V období 2018 – 2020 sa v podprograme MEDIA bude naďalej podporovať rozširovanie audiovizuálnych spoločností podporou nových modelov spolupráce a spoločných stratégií distribúcie a preskúmaním schémy selektívnej distribúcie s cieľom stimulovať udržateľnejšiu cezhraničnú spoluprácu.

Po prijatí Európskeho plánu pre animáciu v roku 2017 zo strany priemyslu Komisia pomôže pri vykonávaní identifikovaných opatrení s cieľom rozšíriť európsky animačný priemysel, sektor, ktorý má dobrý potenciál rozvíjať sa a súťažiť na medzinárodnej úrovni.

Efektívnosť

V rámci následného programu sa v budúcnosti v podprogramoch MEDIA a Music Moves Europe môžu hľadať spôsoby, ako odmeniť dobré výsledky a úspechy.

Z hodnotenia vyplynula potreba vytvoriť komplexný rámec monitorovania výkonnosti pozostávajúci zo súboru ukazovateľov, ktoré úzko súvisia s cieľmi programu, a to z hľadiska výstupov a prínosov pre príjemcov, ako aj širších, dlhodobějších kultúrnych, hospodárskych a sociálnych vplyvov.

Útvary Komisie medzitým navrhujú posilniť rámcové monitorovacie systémy, procesy a ukazovatele programu Kreatívna Európa v roku 2018. Komisia prijme dodatočné kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele výkonnosti v súlade s postupom uvedeným v článku 20 nariadenia o Kreatívnej Európe (delegovaný akt). Komisia sa bude zaoberať výzvami súvisiacimi so súčasným monitorovacím rámcom, konkrétne povahou ukazovateľov a údajov, ktoré sa v súčasnosti vykazujú, a úlohami a povinnosťami týkajúcimi sa monitorovania programu.

Okrem toho sa ďalej zjednodušia postupy podávania žiadostí a zabezpečia sa včasné informácie pre príjemcov o výsledkoch výberu. V rámci podprogramu MEDIA sa bude monitorovať systém paušálnych súm s cieľom zabezpečiť zosúladenie s vývojom skutočných nákladov v tomto sektore, čo umožní pokračovať v poskytovaní zjednodušenej a rýchlejšej grantovej podpory. Vykonávanie podprogramu MEDIA sa zjednoduší a zefektívni, napríklad zoskupením príjemcov a znížením počtu základných grantových zmlúv a platobných transakcií. Najmä v distribučných schémach, ktoré predstavujú 30 % rozpočtu podprogramu MEDIA, sa plánuje znížiť počet transakcií o 30 %, čím sa znížia administratívne režijné náklady.

Udržateľnosť

Program Kreatívna Európa oslovuje občanov prostredníctvom podporovaných diel a činností, ktoré obohacujú ich európske identity. Občania však nie vždy vedia o úlohe programu Kreatívna

Európa. Nedávne skúsenosti (napríklad z online súťaží) povedú k zintenzívneniu komunikácie prostredníctvom sociálnych médií s cieľom osloviť širšie publikum. V praxi Komisia zorganizuje konferencie a prezentačné podujatia na šírenie výsledkov s dôrazom na medzisektorové otázky a spoluprácu.

Kancelárie programu Kreatívna Európa sa budú vyzývať, aby rozvíjali svoju úlohu prostredníctvom vzájomnej výmeny príbehov úspechu nielen z vlastnej krajiny, ale skôr na celoeurópskej úrovni, s cieľom zvýšiť viditeľnosť koprodukcii a stratégií spolupráce v oblasti distribúcie.

Keďže projekty podporované v rámci programu Kreatívna Európa potenciálne oslovia veľké publikum a predstavujú dobrý komunikačný potenciál smerom k občanom, bude Komisia posilňovať a dôkladne monitorovať dodržiavanie príslušných požiadaviek na viditeľnosť. Komisia bude aj naďalej prezentovať úspechy a poskytovať príjemcom vhodné nástroje a usmernenia, ktoré im umožnia vymieňať si príbehy online.

Kreatívne a kultúrne diela podporované v rámci programu Kreatívna Európa predstavujú portfólio obsahu s európskym rozmerom. Na druhej strane zainteresované strany uznali, že existuje potenciál na väčšie využívanie výstupov programu. Komisia zvaží nové kritériá udeľovania grantov s cieľom vypracovať plán udržateľného využívania výstupov projektov. Okrem toho by sa v rámci podprogramu Kultúra malo zvažiť vytvorenie nových mechanizmov na zabezpečenie využívania výstupov projektov.

Pridaná hodnota EÚ

S cieľom využiť existujúce partnerstvá a siete bude Komisia monitorovať vývoj nových partnerstiev, napríklad medzi krajinami s vysokou a nízkou kapacitou.

Pokiaľ ide o podprogram MEDIA, Komisia viedla intenzívne diskusie s členskými štátmi o tom, ako zabezpečiť rovnaké podmienky pre krajiny s rôznou audiovizuálnou kapacitou, a zároveň zabezpečiť, aby hlavným výberovým kritériom zostali vynikajúce výsledky projektov. Na základe toho sa v následnom programe vytvorí nová definícia „kapacity“, ktorá bude založená na súbore merateľných ukazovateľov.

Nedávny vývoj poukazuje na dôležitosť kreativity a kultúry pri udržiavaní zdravých demokracií, rozmanitosti a spoločného vnímania európskej identity. Kultúra zohráva jedinečnú úlohu pri posilňovaní povedomia o spoločných sociálnych výzvach a prostredníctvom dobrých príbehov môže spájať ľudí v celej Európe. Program Kreatívna Európa má silný, ale nevyužitý potenciál na podporu nových foriem cezhraničnej angažovanosti občanov, ktorý treba využiť v plnej miere.

Následný program môže prostredníctvom posilnenia kultúrnej rozmanitosti a zvyšovania tolerancie a vzájomného porozumenia zohrať významnú úlohu v reakcii na populizmus. Programom sa preto zvýrazní občiansky rozmer činností.